

Maaelu on minu salajased marja- ja seene-
kohad kodukandi metsades.
Kes nii arvab? Sellest loe lk 5

Omaparvelindudel täitus viies aastaring

KAJA ALTERMANN
Omaparvelindude liige

On põhjust teha väike kokkuvõtte, sest viis aastaringi on koos lennatud.

Vaadetel on neli suunda: vaata enda sisse, vaata endast välja, vaata tagasi ja vaata edasi.

Enda sisse vaadates tunneme suurt rõõmu ja rahulolu kooskäimisest ning igal parvelinnul on mälestused oma varjunditega. Oleme taibanud, et tiivad on tugevad ja siht selge.

Endast välja vaadates tuleb ära märkida Haapsalu reisi, millega juunis tähistasime viienda hooaja lõppu. Igati ilus ilm, virgutusharjutused sõidu algul, teel olles Milvilt Haapsalut ja Rakveret võrdlev viktoriin, Rennalt Haapsalu vaatamisväärsusi tutvustab jutt. Linnus, promenaad, Tšaikovski pink, Ilo ni Imedemaa, Rannarootsi muuseum koos muusikalise üllatusega (Hiiu kannel, harmoonium jne) ja Fra Mare söögisaalis sünnipäevalaste üllatuslaud – kõik need jäävad reisirist meie mälestustepagasisse. Meil oli bussijuht, kel akordion kaasas, nii et sai ka seekord laulda ja tantsida. Kordaläinud päev annab julgust järgmist reisi planeerida.

Omaparvelinnud.

FOTOD: KAJA ALTERMANN

Juulis oli meil pikalauapidu Rakveres Art hotelli hoovimajas. See päev oli samuti hoolega planeeritud! Siin toimus vaade tagasi. Helle Pajula tegi ajaloolise vaate aastasse 2006, mil alustati erivajadustega inimeste (E.V.I. ehk evikate) perepäevadega. 2010. aastast avatud keskusehoone päevakeskuses saadi kokku viiel aastal, ikka Helle juhendamisel. Aastal 2015 tunnustati Hellet erivajadustega inimestele pühendatud tegevuste eest kodaniku aumärgiga tollase sotsiaalministri Hanno Pevkuri poolt. Aga Helle ideed ei saanud otsa ja 2021. aastal sai küpseks mõte jätkata vanade sõpra-

Eesti uue rekordi omanik Anne Pootsik, taga sünnipäevalaps Helle Pajula.

dega kokkusaamisi uuel viisil, nii, et üritused oleksid eri kohtades. Pesad olid näiteks

Ubjas, Roodeväljal, Sõmerul. Sai teoks projekt, kus vald hakkas toetama Omaparve-

lindude ettevõtmisi. Pärast koroonaaega oli lausa rõõm tegutsema hakata. Täna on saanud Hellest meie auliige. Helle lisas, et tänab kõiki neid inimesi, kes tollal, 2006. aastal, E.V.I. alguse juures olid ning oma energiaga uuele ideele kaasa aitasid. 2006. aastast on Omaparves ka Silvi Kiigemägi. Sel aastal tähistasime E.V.I. 20. aastapäeva!

Meenutasime Omaparvelindude viie aasta ettevõtmisi, vaatasime kahte sisukat albumit, mõtlesime meie seast tervise tõttu kõrvaläänutele ja lahkunutele. Nagu alati koos olles, õnnitlesime sünnipäevalapsi, kuid seekord tähtsustasime ka üht väga erilist saavutust. Meie Anne Pootsik püstitas sel suvel Eesti uue rekordi 10 km jooksus – ajaga 1.14.39, 80–84 vanuseklassis, ületades endise, 2020. aasta rekordi ligi veerand tunniga. Imeline Anne ja imeline saavutus! Otsustasime, et EVI on saanud lisatähelepanu – eriti vitaalsed inimesed. Tegelikult tuli neist tähtedest sellise mõtte peale juba 20 aastat tagasi tollane vallavanem Peep Vassiljev. Nüüd võtame selle juhtmõtte Omaparvelindude kasutusse – see kuulub edasivaate ehk tuleviku juurde. Juba septembris on meil kokkusaamine Sõmeru pesas tähistamiseks vanavanemate päeva.

Aitäh, Helle, et sa oled järje hoidja, et tähtsustad

evikate hindamatut ajalugu meie vallas.

Omaparvelindude juured ongi ju evikates. Oleme üks haru sellest puust, mille sina kord kasvama panid. Aitäh, Vaike, toimetamast meie rahaasjadega. Aitäh, Malle, kes sa sotsiaalmeedias meie ühispilete postitad. Aitäh, Renna, kes sa hoolt kannad muusikalise poole (sh ansambel Näpi Lustilised) ja julgete ideede eest. Aitäh, Milvi, kes sa seod kõik meie ilusad tähtpäevad kenaks emotsionaalseks looks ja puudutad me hingekeeli. Et pead telefoni teel sidet meie kõigiga, ka bussifirmaga ja sätid fotod albumisse. Omalt poolt luban ikka kirjutada lehte meist mõne loo, teha jätkuvalt fotosid, ka paberkanale, teha meie mälu de trenni. Aitäh igale Omaparvelinnule, kes tuleb kord kuus väljalennule väärtustades koostegutsemise väge, olles abiks seal, kus parasjagu vaja. Aitäh, Silvi Orumets, kes sa tulid kohale oma poja abiga hooldekodust. Sa hoidsid ligi aasta südames soovi meiega taas kokku saada. Tuletasid ise meelde oma viie aasta taguse humoorika lause: „Et kui jalad ei kannu, tulen või roomates.“ See on ju eriti vitaalse inimese eluhoiak!

Aitäh valla ametnikele, kes toetavad meie ettevõtmisi uskudes ka meie vitalisusesse. Pärituult, armsad Omaparvelinnud!

Tere tulemast Karusaare mahetallu!

Karusaare perenaine Elen Põdra.

FOTOD: SIRJE REBANE

Avatud talude päeval avas Rakvere vallas ainukese taluna oma koduvärvad Karusaare mahetalu Sämi-Tagakülas.

Talu tegeleb peamiselt mahetallu kasvatuse (broilerid, kalkunid, munakanad) ja -liha realiseerimisega, mahelehtsalati kasvatuse, pakenduse ja müügiga. Kasvatatakse ka väikestes kogustes muid huvitavaid kultuure, näiteks maitsetaimi, meloneid ja arbuuse. Talus on ka väike mägiveiste kari.

Igatahes oli paar päeva enne üritust perenaise Eleni käedjalad tööd täis ning tema enda sõnul närvid läbi.

Käivad ettevalmistused küllastajate vastuvõtuks ja planeerimine kuidas kõike korraldada ja kuhu mida paigutada. Enamik toitudest oma talu toodetest ja nii palju kui võimalik on kasutatud mahe tooteid. Abilisteks oma pere liikmed, sõbrad, sugulased ja naabrid. „Tegelikult on see paras pinget nii endale kui ka kõigile teistele pereliikmetele,“ kinnitas Elen.

Aga asi toimis. Koos esimeste külaliste saabumisega olid pinged seljatatud ja juba lõunaks oli küllastajate arv kerkinud paarisajani.

Avatud kohvik pakkus peamiselt talus toodetud toorai-

nest hõrgutisi. Valikus olid nii soojad ja külmad toidud.

Avar õueala võimaldas ka pisematel ennat vabana tunda, emad-isad aga said uudistada vanade taluesemete näitust ja teha sisseoste kirbukalt. Huvitavaks tegevuseks lastele oli kaltsunuku valmistamine ja erinevad osavusmängud.

Loomulikult toimusid perenaise juhatusel ka talutuurid, kus tehti tutvust talu tegemiste ja lindude-loomadega. Küllastajaid ning avastamisrõõmu jagus mõlemaks päevaks.

Aitäh Karusaare mahetallu, et oma talu külalistele avasite. Teie tööd ja tegemised on imetlusväärsed. Edu teile!

Puidukoja miljoniinvesteering Näpi tehasesse kasvatab puidu väärimise võimekust

Puidutööstusettevõtte Puidukoda OÜ investeerib ligi miljon eurot uude immutusaautoklaavi, mis paigaldatakse ettevõtte Näpi tootmisüksusesse. Investeeringu toel kasvab väärimatud puidu osatähtsus, suurendatakse tootmisvõimekust ning võetakse kasutusele uuenduslik immutuslahendus.

Seni on Puidukoja immutuvõimekus olnud koondunud Karksi tootmisüksusesse. Uue seadme lisandumine Näpi tehasesse võimaldab töökoormust kahe tehase vahel paremini jaotada ning tuua sinsele turule uus keskkonnasäästlik immutuslahendus.

„Autoklaavi kasutuselevõtt Näpi üksuses annab meile võimaluse suurendada lisandväärtusega toodete osatähtsust ning võtta kasutusele uus keskkonnasõbralikum immutuslahendus. Eesti turule tekib meil võimalus pakuda ka immutusteenust, mida on meie käest korduvalt küsitud, aga senini pole jätkunud tootmisvõimekust,“ ütles Puidukoda OÜ tegevjuht Eveli Opmann.

Autoklaav võimaldab puitu töödelda kontrollitud vaakum- ja surveprotsessi abil, mille tulemusel jõuab immutusaaine sügavamale puitu, pikendades materjali kasutusiga ning parandades selle vastupidavust niiskusele, mädanikule ja teistele bioloogilistele mõjudele. Uues autoklaavis võetakse lähiajal kasutusele kaasaegne immutussaine MicroPro, mille keskkonnamõju on väiksem kui paljudel tavapärasel vasepõhistel immutuslahendustel. Tehnoloogia kasutab vaske kujul, mis püsib puidus paremini ega jõua niiskuse mõjul kergesti pinnasesse või veekeskkonda. Samuti on MicroPro töötlemisprotsessi energiakulu ja süsinikujalajalg väiksem. Nii saab puit vajaliku kaitse, kuid vastutustundlikumal ja loodust vähem koormaval viisil.

Puidukoda on 1997. aastal asutatud Prantsuse kapitalil põhinev hõõvliitööstus, mille põhitegevus on kõrgema lisandväärtusega okaspuu hõõvelmaterjali tootmine ning turustamine. Ettevõtte pakub tööd rohkem kui 120-le töötajale Viljandimaal asuvas Karksi tehases ja 2024. aastal Stora Ensolt soetatud Lääne-Virumaal asuvas Näpi tehases.

Hea lehelugeja

Seoses Omniva kandemudeli muudatustega toimub alates 1. septembrist vallalehe kanne neljal päeval - reedel, laupäeval, teisipäeval ja kolmapäeval.

Leht kantakse võrdsetes osades, igal päeval 25% tellimuse kogumahust.

Millisel päeval, kuhu valla kanti leht jõuab, pole täpsustatud.

Vallaleht peab jõudma kõigi elanike postkasti, ka nendeni, kes ei soovi reklaami saada, sest leht ei lähe reklaamsaadetise alla.

Rakvere Valla Sõnumid

RAKVERE VALLAVALITSUS
Kooli 2, SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 5300 7650
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262
Materjale saab saata iga kuu
20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis:
www.rakverevald.ee

Kõik ajalehes Rakvere Valla Sõnumid avaldatud artiklid, fotod jm materjal, on autorikaitse seadusega kaitstud. Nende avaldamine ilma toimetuse nõusolekuta on keelatud. Artikleid tsiteerides või refereerides tuleb alati säilitada viide algallikale ja autorile.

Liikumisrõõm suvejooksust ja rattamatkast

SIIRI SAARMETS
kultuurinõunik

18. juulil kogunesid jooksusõbrad üle eesti Sõmerule, et osaleda Lääne-Virumaa jooksusarja järgmisel etapil. Sõmeru-Näpi rahvaspordiväljakul toimus 9. Rakvere valla Suvejooks, mis oli ühtlasi üks Lääne-Virumaa jooksu- ja kõnnisarja etappest. Palavast suveilmast hoolimata asus eri pikkusega distantsidele kokku 177 osalejat.

Jooksupäeva iseloomustasid osalejad sõnadega – palav, mõnus ja raske. Kuumus ja nõudlik rada panid jooksjad proovile, kuid finišisse jõudmise rõõm ja mõnus sportlik õhkkond kaalusid raskused üle. Põhidistantsi kiireim mees oli Rico Kruus 35:33 ja kiireim naine Liliana Torn 41:1.

Rakvere vald pani loosiuhinnaks välja kaasaskantava kõlari põhijooksu viiekümendale lõpetajale. Võitjaks osutus Siret Kaasik. Palju õnne võitjale!

Suur tänu kõikidele jooksjatele, kaasaelajatele, vabatahtlikele, korraldajatele ja toetajatele, kes aitasid muuta

Jooks nõudis tõsist pingutust nii väikestelt kui suurtelt jooksusõpradelt.

FOTO: JAANUS LEKK

Kirju liblika rattamatk.

FOTO: MARCO AITMAN

9. Rakvere valla Suvejooksu meeldejäädavaks suviseks spordipäevaks. Kohtumiseni juba järgmisel - 10. Suvejooksul!

Aitäh kõikidele toetajatele: Grossi Toidukaubad, Eesti Pagar, Lääne-Virumaa Spordiliit, Lääne-Viru Oma-valitsuste Liit.

19. juulil aga startisid Veltist kaksikümne rattasõpra matkale, mille eestvedajaks oli sporditööspetsialist Marco Aitman. Ühiselt läbiti piirkonnas 10km ring.

Ekspert selgitab: milliseid pensioniõigusi annab laste kasvatamine?

Laste kasvatamine mõjutab pensioni rohkem, kui sageli arvatakse. See võib anda õiguse pensionilisale või võimaluse minna vanaduspensionile tavapärasest varem. Reeglid ei ole aga kõigile samad ning õigus sõltub laste arvust ja sünniaastast. Mõnel juhul loeb ka see, kumb vanem õigust kasutab ning kas lapse kasvatamise eest on tehtud sissemakseid teise pensionisambasse.

Sotsiaalkindlustusameti pensioniteenuse juht **Alla Himma** selgitab, millised pensioniõigused laste kasvatamisega kaasnevad ja mida peab pere valikuid tehes arvestama.

Kellel on õigus pensionilisale?

Kui oled kasvatanud last vähemalt kaheksa aastat ajal, mil ta oli alla 18-aastane, võib sul olla õigus lastega seotud pensionilisale. See õigus ei ole ainult lapse vanemal, vaid pensionilisa võivad saada ka vanema abikaasa, registreeritud elukaaslane, eestkostja või hooldaja, kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud.

Kuidas mõjutab õigust ja pensionilisa suurust lapse sünniaasta?

See, kuidas lapse kasvatamist pensioni arvutamisel arvestatakse, sõltub lapse sünniaastast.

- Enne 1991. aastat sündinud lapse eest lisatakse pensionistatule kaks aastat. Pensionile lisandub ka 1,5 aastahinde suurune pensionilisa.

- Aastatel 1991–2012 sündinud lapse eest lisatakse pensionile 3,5 aastahinde suurune pensionilisa.

- 2013. aastal või hiljem sündinud lapse puhul sõltub arvestus sellest, kas vanem on liitunud teise pensionisambaga.

Kui vanem on teise sambaga liitunud, teeb riik lapse sünnist kuni tema 3-aastaseks saamiseni vanema pensionikontole täiendavaid sissemakseid. Selle aja eest lastega seotud pensionilisa ei arvestata. Kui vanem ei ole teise sambaga liitunud, lisatakse tema pensionile 3,5 aastahinde suurune pensionilisa.

Millal saab minna varem pensionile?

Inimesel võib olla õigus minna enne üldist pensioniiga vanaduspensionile, kui ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat kolme või enamast alaealist last. Sama õigus võib tekkida puudega lapse kasvatamisel.

Pensioniga puudutavad õigused:

- kolme lapse kasvatamise eest ühe aasta varem;
- nelja lapse kasvatamise eest kolm aastat varem;

- viie või enama lapse kasvatamise eest viis aastat varem;

- puudega lapse kasvatamise eest viis aastat varem.

Kes pensioniõigust kasutab?

Kui sama lapse eest tekib pensioniõigus mitmel kasvatajal, tuleb neil kirjalikult kokku leppida, kes seda kasutab. Vanemad võivad erinevad õigused omavahel jagada. Näiteks võib üks vanem saada lastega seotud pensionilisa. Teine võib kasutada õigust minna varem vanaduspensionile.

Kui kokkulepet ei sünni, jagab Sotsiaalkindlustusamet õiguse kasvatajate vahel võrdset. Näiteks annab kolme lapse kasvatamine õiguse minna pensionile ühe aasta varem. Kui vanemad kokkuleppele ei jõua, saavad mõlemad minna pensionile kuus kuud varem.

Kas teise kasvataja nõusolekut on alati vaja?

Teise kasvataja kirjalikku nõusolekut ei ole vaja, kui:

- teine kasvataja on surnud;
- temalt võeti enne lapse 8-aastaseks saamist vanema õigused või lapse isikuhooldusõigus täielikult ära;
- tema elu- või viibimis-kohta ei saa rahvastikuregistri andmete järgi kindlaks teha;

- ta on teadmata kadunud ja politsei on alustanud tema asukoha tuvastamist;

- talle on pension juba määratud ning ta ei ole lapse kasvatamise eest pensionilisa taotlenud.

Mida teha, kui sa otsusega ei nõustu?

Kui leiad, et pensioni määramise otsus ei ole õige, saad selle vaidlustada. Selleks tuleb esitada sotsiaalkindlustusametile kirjalik vaie. Vaie tuleb esitada 30 päeva jooksul pärast otsuse teatavaks tegemist. Vaides tuleb selgitada, miks pead otsust valeks või seadusega vastuolus olevaks. Kui vaie otsust ei muuda, saad pöörduda halduskohtusse.

Kui sa ei tea, kuidas vaiet koostada või millised õigused sulle kehtivad, küsi nõu sotsiaalkindlustusameti kliendinõustajalt.

Valik tasub varakult läbi mõelda

Laste kasvatamisega seotud pensioniõigused ei teki kõigile ühtemoodi. Need sõltuvad laste arvust ja sünniaastast. Mõju võivad avaldada ka teise samba sissemaksed ning kasvatajate omavaheline kokkulepe. Kui perel on võimalik valida, kumb vanem millist õigust kasutab, tasub see otsus läbi mõelda enne pensioniikka jõudmist. Nii saab pere kasutada enda jaoks kõige sobivamat lahendust.

Loodus õpetab märkama - Rakvere valla noored veetsid sisuka nädala Rannapungerja keskkonnalaagris

MOONIKA MÄND

Vaeküla noortekeskuse noor-sootöötaja

Suvi on parim aeg avastamiseks ning tänavu oli kahekümnel valla noorel võimalus 4.-9.juulini veeta meelde jääv nädal Rannapungerjal. Laager toimus Rannapungerja noortelaagris ja MTÜ Vahva Vaeküla (Vaeküla noortekeskuse) koostöös ning pakkus noortele rohkelt uusi teadmisi, põnevaid tegevusi ja toredaid ühiseid elamusi.

Laagri eesmärk oli õpetada laagrilisi märkama looduse mitmekesisust ning mõistma, et keskkonna hoidmine algab meist endist ja meie igapäevastest valikutest.

Laagrinädalat alustasime keskkonnateemadega, arutledes selle üle, miks on prügi sorteerimine oluline ning kuidas igaüks saab oma käitumisega loodust hoida. Teadmisi kinnistasid praktilised töölehed ja mängulised ülesanded, mis panid kaasa mõtlema ning arutlema. Rääkisime ka tolmeldajate

tähtsusest, mesilaste rollist looduses, prügisäartest, puhtast joogiveest, metsade tähtsusest ja paljust muust.

Üheks laagri põnevamaks tegevuseks kujunes loodusebingo. See pani noored päriselt ümbrust märkama – otsiti erinevaid taimi, putukaid, loomade tegevusjälgi ja muid looduse pisikesi imesid. Selgus, et kui korra aeg maha võtta ja tähelepanelikult ringi vaadata, on loodus täis üllatusi.

Avastusretkedel uuriti lähemalt metsaelustikku, taimi ja putukaid. Saadi teada, miks isegi kõige väiksem putukas või taim on looduse toimimiseks oluline ning kuidas kõik on omavahel seotud. Lisaks ehitasime putukatele hotellid.

Loovust arendati taas-kasutuse õpitubades, kus vanadele materjalidele anti uus elu. Noored veendusid, et keskkonnasõbralik mõtteviis võib olla samaaegselt loomuline, praktiline ja lõbus.

Laagrit külastasid ka Kaitseväe esindajad, kes õpetasid, kuidas metsas ohutult lõket teha kasutades käepäraseid vahendeid. Õpiti erinevaid sõlmi ning räägiti esmaabist – kuidas ootamatul olukorras nutikalt tegutseda ka siis, kui kõik vajalikud vahendid ei ole kohe käepärast. Need teadmised pakkusid noortele palju huvi ning andsid juurde väärtuslikke oskusi, mida võib looduses liikudes päriselt vaja minna.

Loomulikult ei puudunud laagrist ka sportlikud tegevused. Ühised mängud, liikumine värskes õhus ja meeskonnatöö, tõid palju rõõmu ning näitasid, kui oluline on aktiivne eluviis ja üksteise toetamine.

Laagri õhtu lõpetas pidulik diplomite üleandmine, mis oli tunnustus noorte uudishimu, tarkuse, aktiivsuse, osavuse ja hooliva suhtumise eest

loodusesse. Kuid kõige väärtuslikumad olid teadmised, kogemused ja sõprusühed, mis laagrist kaasa võeti.

Südamlik tänu Rannapungerja noortelaagrite suurepärase koostöö ja sooja vastuvõtu eest. Eriline tänu kuulub Rakvere vallale, kes toetas meie valla noorte osalemist ning korraldas transpordi laagrisse ja tagasi. Tänu sellele said noored veeta nädala, mis oli täis avastamisrõõmu, uusi teadmisi, sõprust ja lugematul hulgal kauneid mälestusi.

Usume, et just sellised kogemused kasvatavad noortes hoolivust, keskkonnateadlikkust ja julgust märgata maailma enda ümber. Iga väike samm looduse hoidmisel loeb ning kõige olulisem on see, et noored lahkusid laagrist teadmise ja looduse meiega ühine kodu ja selle hoidmine on igaühe vastutus.

FOTOD: MOONIKA MÄND

Rõõmsad Rannapungerja laagrilised.

Suvelaager Rutjal

KATRE HAASMA, Uhtna rühma Tüdrukute võim rühmanema abi

16.-19. juulil kogunesid Viru Kodutütred ja Noored Kotkad Rutjale, et koos õppida, tegutseda ja suve nautida. Uhtna rühmast osales laagris 12 noort ja 2 noortejuhti.

Nelja päeva jooksul oli võimalus uusi sõpru leida, sest tegutseti vanuse järgi jaotatult viies rühmas. Esimesse päeva jäid tutvumine ning tegevused Päästeamet ja Naiskodukaitse juhendamisel, õhtu sisustas meeskonnamängude ja järguõppega maleva noorte aktiivgrupp. Teisel päeval oli võimalus sportrelva, õhupüssi ja vibuga täpsust lasta, loodusesse õõbimiseks onni ehitada, puidust nuga voolida ja ristikorda harjutada. Õhtul kohtusime mustkunstnikuga, kelle juures sai abiks käia nii mõnigi meie noor. Käisest välja võlutud valged tuvid võlusid meid kõiki.

Õorahu algas kell 23, kuid katkestati ööhäirega. Meeskondades oli vajalik läheneda mõistatusele, seejärel panna proovile füüsilise osavus ämblikuvõrgus ning täpsusviskes. Auhinnaks igaühele laagrit meenutama jääv matkatass.

Laupäev möödus Kundas: ujumine ja veemängud, enesekaitse ja droonijalgpall. Päeva parim ning kindlasti ka enim proovile panev oli laste sõnul MTÜ Õpime Aitama ja Aasukalda VPK merepääste üksuse juhendatud veeohutuse õpe. Õhtul sai möllata vahupeol ja diskol.

Viimasel päeval ootas ees väike orienteerumine koos järguõppe tegevustega. Lõpurivistusel tänati tublisid osalejaid ning tagastati kaotatud-leitud esemeid. Uhtna tüdrukud olid laagris hoolsad ning ei pidanud oma esemeid lunastama. On suur rõõm nende noortega raskusi trotsida ja põnevaid elamusi koguda!

Esimene õhtu uues kodus.

Eliise õpib lipsusõlme tegemist. Olgu öeldud, et asi sai selgeks.

Kaisa ja Leo on uhked oma voolitud nuga üle. FOTOD: KATRE HAASMA

Sämi küla esimene jaanituli tõi Kiigeplatsile tõelise kogukonnatunde

JAANA MALMBERG MTÜ Sämi Külaselts juhatusel liige

20. juunil toimus Kiigeplatsi kinnistul asuval Sämi külaplatsil kogukonna esimene ühine jaanituli, mille korraldas MTÜ Sämi Külaselts koos tublide abilistega. Kohalike elanike jaoks oli jaanituli märgiline sündmus, mis pakkus kõigile unustamatu suvise õhtu täis naeru, hubast õhkkonda ja kauaoodatud ühtekuuluvustunnet.

Päikeseline suveõhtu algas Kiigeplatsil suure elevuse ja ootusärevusega, tõestades taas, kui oluline on hoida kohalikku elu elavana ja tähistada suve algust üheskoos. Jaanitule raames leidis aset ka teinegi oluline

tähistamine, sest kinnistul avati ametlikult kogukonna külaplats, kus edaspidi saab midagi toredat koos ette võtta. Piduliku sündmuse tähistamiseks lõigati sümboliliselt läbi avamislint, mis oli kinnitatud kiige külge - kohalike elanike endi poolt hoolega valmistatud kiik ja ühine kätetöö jääb platsile rõõmu pakkuma veel pikaks ajaks. Vahva oli jälgida kuidas peaaegu tühi plats täitus kiirelt peoks vajaliku inventariga ning ühine peolaud täitus parimate koduste roogadega, mida üheskoos nauditi ja üksteisega lahkelt jagati. Tunne oli nagu oleksid sattunud naabri juurde aiamehele.

Õhtu tähtsaimaks hetkeks oli jaanilõkke süütamine. Elevust tekitas tutvustusring, kus maja-maja haaval said kõik osalejad võimaluse jutustada oma seotu-

sest Sämi kandiga. Erinevad võistlusmängud panid peoliste silmad särama ja tõid platsile palju rõõmsat kilkamist. Sportlikud mõõduvõtmised tekitasid sugulaste, sõprade ja naabrite vahel vahvat võistlusvaimu.

Peo õnnestumise taga oli pühendunud korraldustiim ning vallavalitsus, kes ürituse korraldamist rahaliselt toetas. Korraldustiimi liikmete jaoks valmisid spetsiaalsed T-särgid tagaküljel oleva tähendusriikka kirja-ga: „Sämikad elavad metsa, nõmme ja kodutunde keskel“.

Rakvere valla toetusega said lahendatud erinevad ürituse korraldamisega seotud olmemured ning paigaldatud külaplatsile nii suurte kui väikeste liikumist armastavate inimeste rõõmuks Slackline ehk tasakaaluliin, mis pakkus palju rõõmu üri-

Sämi jaanitulelised. tuse toimumise ajal ja mida kogukonnaliikmed saavad soovi korral edaspidi kasutada, et oma igapäevaseid liikumise vajadusi katta. Suur tänu vallavalitsusele ning kõigile vabatahtlikele abilis-tele ja jaanitulele osalejatele, kes tegid sellest esimesest kogukonna jaanitulest ja külaplatsi avamisest tõelise suve suursündmuse!

Korraldajate ootus oli, et kui koguneb 30 inimest on väga tore, kui veidi rohkem näiteks 50 oleks suurepärase, aga tegelikult oli osalejad kokku 100 ringis. Grupipildi tegemise ajaks olid nii mõnedki inimesed juba lahkunud ja mõned polnud veel jaanitulele jõudnud.

Ürituse loome igati õnnestunuks ning tegelikult

planeerimegi juba uut jaanitule üritust järgmiseks suveks.

Sämi Külaseltsi tegevustega saab kursis olla külaseltsi Facebooki lehte jälgides ja liikmeks astudes. Rohkem teavet külaseltsi tegevuste kohta on võimalik küsida kirjutades e-posti aadressile: sami.kylaselts@gmail.com

FOTO: JANEK LAANEMÄE

Kui Kungla rahvas kuldsel aal kord istus maha sööma ...

SIRJE REBANE
kaaskirjutaja

Ja arvake ära, mis söögiks oli? Loomulikult kartul, sest just nimelt kartulikasvatusega Kungla talu peremees, füüsilisest isikust ettevõtja Villu Valk tegelebki ja kelle kohta teatmik.ee annab teada, et tegevusvaldkonnaks on põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük ning aadressiks Kungla, Kohala küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa.

Kuna teadaolevalt on kartul pärit Lõuna-Ameerikast, kus seda on kasvatatud juba tuhandeid aastaid ning jõudis Euroopasse 16. sajandil, kus alles 18. sajandil sai temast oluline toiduaine, mida on nimetatud ka teiseks leivaks, on ajal, mil räägitakse palju põllumajandusest, igati sobiv teha ettevõtluslugu just kartulikasvatajaga.

Räägi oma tööst. Saan ma õieti aru, et põhitegevus ongi just kartulikasvatuseks.

Jah, minu põhitegevus on kartulikasvatus. Enne seda tegelesin ehitusvaldkonnas ja elasin linnas, aga süda kutsus maale tagasi. Alguks katsetasin peale kartuli ka porgandeid kasvatada, aga keskendusin siiski ühele kultuurile.

Kui kaua sa oled juba sellel alal tegutsenud ja miks sa seda teed?

Maa tööde vastu tundsin huvi juba lapsepõlves, sest maal elades ja kasvades oli vanematel pidevalt abi vaja. Sellel ajal oli kodune töökasvatus normaalne elu osa. Eks sealt see huvi ja soov maatööd teha algaski. Peale ehituskooli lõpetamist otsustasin veel agronoomiks õppida.

Tänavu täitub 20 aastat, kui alustasin kartulikasvatusega. Alguses tegin suuremad tööd talguvormis, sealt edasi hakkas asi järjest kasvama.

Mis on sinu lemmik-sordid ja miks?

Kunagi olid lemmik-sordid Adretta ja Ants, mis olid head just maitseomadustelt. Viimastel aastatel on lemmikud Laura ja Gala. Laura on kõikide pere-naiste lemmik, sest seda on hea koorida ja keetes jääb terveks. Gala on hea universaalne kartul, mis

Kartulihoidla.

FOTOD: ERAKOGUST

Kartulivõtt 2025 sügisel.

sobib kõikide toitude valmistamiseks.

Missugused on ühe põllumajandusega tegeleva ettevõtte rõõmud ja mured?

Rõõmud? Saan oma tegevustest pisut paindlik olla. Tööpäevad on erinevad ja iga päev on väljakutseid pakkuv, alates ilmast kuni põllumajanduspoliitikani välja. Rõõmu pakub ka see, kui perel on aega mind aidata oma tegemiste kõrvalt.

Kõige suurem mure on see, et sobivate põllumaadega on kitsas. Kui ise vilja ei kasvata, siis on keeruline viljavaheldust rakendada. Siinkohal tahan tänada kadunud Eino Viikojat, kes oli omal ajal nõus koostööd tegema.

Aga tavaline argipäev?

Sügishooajal on tööpäev enamasti väga pikk, 14 tundi, vahet ka kauem. See 2 kuud ja kevadel kuu aega ongi kõige pingelisem. Peale kartulivõttu algab kartuli sorteerimine, mis kestab sügisest kevadeni. Põllumehele nädalavahetused praktiliselt puuduvad, sest töö vajab tegemist ja alati ei saa ka ilmataadiga kokkuleppele. Argipäeva kuulub ka müügiga tegelemine, masinate remont, vajalike vahendite hankimine, hilisõhtuti teen arvutis tööd (põlluraamatu

täitmine, reklaami koostamine, kirjadele vastamine, arvete väljastamine, tööde planeerimine jne.). Lisaks kõigele sellele vajab hoold ka kodune majapidamine.

Kas ja kes on veel kaasatud sellesse tegevusse?

Kaasa aitab oma pere, sugulased, perekond Allvee ja veel mõned abilised lisaks – olenevalt vajadusest.

Sügishooajal aitavad tootlustada Ülle Markson ja Piret Allvee, nädalava-

hetustel elukaaslane Mirja. Suur tehniline abi on Ergo Allvee ja oma poeg Robin.

Kuidas on lood hoiustamisega ja turustamisega? Kuhu su kartul läheb?

Suur osa kartulist läheb müügiks OG Elektrale, kellele on pikaajaline koostöö. Lisaks varustan meie valla kooles ja lasteaeda, mõned hooldekodud ja restoraniid. Saaki hoiustan endises noorkarjafarmis, mis on kohandatud kartulihoidlaks.

Kartulipõllul.

Põhitegevusalana on selles infos välja toodud köögivilja- (sh kõrvitsaliste), juurvilja- ja mugulviljakasvatus, k.a seenekasvatus. Tegeled sa ka selles valdkonnas?

Köögiviljade kasvatus ja müügiga ei tegele, aga oma tarbeks kasvatame vajalikud aiasaadused ise.

Lisaks FIE ja põllumajandusele oled osanik ja omanik ka OÜ Villu & Vahur Ehituses.

Enne põllumajandusele pühendumist tegelesin ehitusega ja selleks see OÜ sai loodud. Hetkel on ettevõtte pausil.

Ja veel – Kungla talu? Miks selline ilus nimi? On ka sellel oma lugu?

Tollel ajal oli see mõisakompleksi kuuluv maja ja maad. Esivanemad (vana-

vanaisa) ostsid selle talu. See koht loodi kunagi esimese Eesti ajal esindustaluks, aga selle protsessiga lõpuni ei jõutud. Ärkamisajal armastati selliseid ilusaid ja kõlavaid nimesid panna, arvatavasti meie koht nii nime saigi. Päril talu lugu pole mulle teada ja pole enam kelleltki küsida.

Küll aga on meie perel tore traditsioon igal suuremal koosviimisel ikka laulda „Kui kungla rahvas, kuldsel aal“.

Edu teile, kallis Kungla rahvas oma õnnemaal toimetamast. Õnnega on koos ka need, kes Kungla talu kartulit söövad. Seega, hea lehelugeja, kui talvekartuli soetamise aeg kätte jõuab, võid seda teha otse tootjalt. Head isu!

35 aastat Eesti taasiseseisvumisest

XVII VABA RAHVA LAUL

20. augustil kell 17.00

Rakvere Vallimäel

Üle-eestiline ühendkoor
Rahvatantsuansambel Tarvanpää ja
tantsuselts Tarapita

Peadirigent Lauri Breide Urmas Lattikase ansambel Peajuht Velho Täär

Piletid Piletilevis alates 29. maist 14 eurot.
Kohapeal ainult sularahas 15 eurot. Lapsed kuni 12 a. (k.a.) tasuta

Korraldaja MTÜ Vaba Rahva Laul. Reg. nr. 80569248. Tel. nr. 5154203. vlr.katimisto@gmail.com

Maal elamise päev

Maal elamise ja Kodukohvikute päev

Rakvere vallas

19. september 2026

Armas Rakvere valla elanik!

Võta kampa naabrinaine, sõber või lihtsalt kambajõmm ja ava üks omanäoline

KODUKOHVIK

Vahet ei ole, kas elad majas, korteris või soovid tutvustada oma vahvat töökollektiivi, kõik on oodatud.

Anna oma kohvikust märku hiljemalt 01. septembriks.

Info ja registreerimine: siiri.saarmets@rakverevald.ee

Maal on õhku, maal on rahu ...

... maal on õhtud metsa vahel,
maal on linde, loomi kalu, maal on lihtsalt palju parem ...

Just seda kuulutas Ivo Linna lauluhääl 4. ja 5. juulil Tallinnas Kalevi staadionil toimunud VII võimlemispeo „Maaelu võlu“ avanumbris, kutsudes osalejaid ja kogu Eesti rahvast mõtestama oma suhet maa, looduse ja eluga maal.

„Peo keskne idee „Maaelu võlu“ on sündinud vajadusest juhtida tähelepanu üha ohtlikumaks muutuvale olukorrale tänapäeva ühiskonnas – kiire elutempol, linnastumine ja irdumine looduse rütmidest on viinud selleni, et oleme hakanud unustama maaelu ja selle tähendust. Oleme eemaldunud teadmisest, kust tuleb meie toit, kuidas jõuab piim ja leib meie lauale ning milline on elu linnast väljaspool. Samal ajal on just maaelu see, kust kõik alguse saab – elu, töö, toit, rütm ja tervis. Võimlemispeo „Maaelu võlu“ eesmärk on tuua esile maapiirkondade võimalused ja ilu, tugevdada sidet inimese ja looduse vahel ning toetada maaelu jätkusuutlikkust. See on pidu, mis räägib liikumise kaudu loo elust maal – nii minevikus, tänapäeval kui ka tulevikus.“

Sellisel tutvustas toimunud võimlemispeo koduleheküljel ning kõik toimus. Publiku ees rullus lahti maaelu võlu ja valu – pilved ja päike, vihm ja rahuhood, mesilaste mõnus sumin, üksik uitav talleke, lüpsinaiste argiaskeldused ning loomulikult kuldne viljapõld.

Aitäh, Rakvere vald! Tänu teie toetusele osales võimlemispeol ka Uhtna naisrühm Tantsumaia. Lisajõuna andsid oma panuse rühma tegevusse Emili Laanemäe ja Anette Mitt. Aitäh!

Kuna tegemist on kooslusega, kellest kõik maaeluga lähemalt või kaugevalt tuttavad on, palusin tantsijatelt kommentaare ja arvamusi, mida tähendab nende jaoks maal elamine päriselt.

Ehk siis ...

Maal elamise võlu Tantsumaia pilgu läbi.

LIIS IDAVAIN: Maal elamisega kohe seostuvad mulle eelkõige:

- sõbralik naeratus ja soe teretus ning turvaline kasvukeskkond lastele;
- kogukonnatunne – hoiame kokku, ajame asju ühiste eesmärkide saavutamise nimel, otsime murekohtadele lahendusi, käime koos;
- küsi ja sind aidatakse, sest keegi teab alati kedagi, kelle poole pöörduda kõikvõimalike teemade osas (kes tegeleb mesindusega, kes maasikate müümisega või ehitustöödega, kellele pakkuda jookkus olevat koera jne);
- oma aiasaaduste ja hoidiste sissetegemise retseptide jagamine teistega, aga ka poemüüjalt saadud hüva nõu nii toiduretseptide kui ka näiteks kudumispippide osas;

- kiireloomuliste pismurede lahendamine lähinaabritega - suhkrüküsimine, kui pood on juba kinni, vanade ajalehtede hankimine laste meisterdamise tarbeks, aiakahjuritõrjumine ühiselt jne;
- maal on kõik inimesed justkui omad – keegi ei vaata viltu, kui lehvivad rõõmsalt külaelanikule, keda isiklikult veel ei tunnegi;
- töö ei karda tegijat ja ega tööd ei karda ka keegi;
- maal on hea - astud uksest välja, seisad kasvõi hetkeks näoga päikese poole, hingad, naeratad ja tead, et just nii ongi hea ja siin olema peab.

TRIIN POPS: Elan Kohala külas Rebasemännikus. Minu jaoks tähendab maal elamine rahu ja vaikust. Kõige rohkem hindan kogukonnatunnet – seda, kuidas

naabrid aitavad üksteist ning kuidas üritused toovad inimesed kokku. Võimlemispeol oli minu jaoks kõige põnevam jälgida hetke, kui kõik – nii suured kui väikesed – sättisid end peoriietesse. Eriti jäi meelde hetk, kui üks noor tüdruk tuli minult abi paluma võõrsidumisel. See tõi mulle meelde aja, kui käisin ise algklassiõpilasena Kadrina keskkooliga tantsupeol.

KAJA KARITS: Olen põline maakas. Mulle meeldivad varased, vaiksed hommikutunnid kui kõik alles magavad – see on minu kvaliteetaeg. Maaelu on minu salajased marja- ja seenekohad kodukandi metsades. Oli aeg, kui mu teismelised lapsed ütlesid, et miks sa neid marju lindudele ei raatsi anda. Täna on lastel omad põõsad ja marjad korjatakse kõik karpidesse. „Maaelu võlu“ pakkus meeldiva elamuse ja äratundmise maainimeste elust.

JANNE LAANEMÄE: Maaelu võlu peitub lihtsates asjades nagu kastemärg rohi, värske heina lõhn, aastaegade vaheldumine looduses, kogukonnatun-

FOTOD: ERAKOGUDEST

des ja arusaamas, et kuidas ja kust tuleb toit.

Maal elamine on ainulaadne, sest siin on võimalik nautida vaikust, avarust ja lihtsat elutempot, mis loob erilise sideme nii looduse kui kodukohaga. Kuigi maal elades tööd on oluliselt rohkem, aga aega oleks nagu ka justkui rohkem.

KULLA PETSOVITŠ: Miks mulle maal elada meeldib? Hommikul võin õue minna hommikumantlis ja teha tiiru peale oma lillepeenardele ning ikka ja jälle imetleda, kuidas küll emake maa võib luua midagi nii ilusat. Mulle meeldib läbi kastese rohu minna hommikul kasvuhoonest tomatit võtma. Juba varakevadel kuulan ma lindude laulu ja proovin ära arvata, kes laulab. Eriti äge on minna öösel kell 3 õue ja kuulata ööhääli. Eriti meeldib mulle kuidas tugeva tuulega mets mühiseb. Metsas uitamine aitab tööpäeva pingeid maandada. Maal on inimesed abivalmis, olen ise käinud abivajaja autot lumehangest välja lükkamas ja mulle on appi tulnud.

Võimlemispidu jääb meenutama see elurõõm, millega tantsisime ja see ühtekuuluvustunne. Mulle väga meeldis tantsida vihma tantsu ja siis koos tantsimine puuvilja korvis. Ma pole ammu nii palju naernud kui selle 5 proo-

vipäeva jooksul, olin koos väga ägedate naistega.

KATRE HAASMA: Elan Varudi-Vanakülas, nüüdseks juba rohkem kui seitse aastat. Maal elamise juures on parim osa see vaba ruum ja rikkalik loodus, mis kodu ümber on. Hea võimalus lõõgastumiseks ja laste kasvatamiseks-kasvamiseks. Elades naabritest kaugemal hindan väga privaatsust ning võimalust olla eemal. Samal ajal armastan kogukonda, kes on läheduses ja alati olemas. Mulle ei meeldiks elada nii, et naabreid ei tunne. Meie küla traditsiooniks on kohtuda jaanipäeva paiku ning aastavahetusel. Need on ühed mõnusad kohtumised nii väikelastele kui vanematele.

Kurvaks teeb maaelu transpordikulu, auto omanamine on liikumiseks hädavajalik. Lisaks kaovad erinevad teenused maapiirkonnast või siis on need eemal. See suvi on meie külas esimene, kui neljapäeviti enam bussipoest jäätist ei saa ...

Võimlemispeo kava oli vägagi maaelu tutvustav - oli nii töö tegemist kui vaba aja tähistamist. Ning eriti suur rõõm oli seal traktorite vahel tantsida koos Tantsumaia naistega – ehedate, armsate ja rõõmsate maaelu nautlejatega.

SIRJE REBANE

Katkenud haridustee ja elukogemuse saab pöörata uue karjääri vundamendiks

Kiiresti muutuv töömaailm nõuab üha enam valmisolekut juurde õppida, eriala vahetada ja oma seniseid kogemusi uues rollis kasutada. Kahe naise lood ilmestavad, et katkenud haridustee ja täiskasvanuna õppimise jätkamine annab selgema sihi ja suurema enesekindluse, et ehitada varasema elu- ja töökogemuse peale uus karjääritee.

Eesti töömaailm muutub kiiresti. OSKA ülevaade „Töö ja oskused 2035“ kirjeldab tulevikku, kus üha tavapärasemaks muutuvad mitmikkarjäär, projektipõhine töö ja vajadus end elu jooksul korduvalt täiendada. Tehisaru ja tehnoloogia muudavad paljude ametite sisu, kuid samal ajal kasvab nende oskuste väärtus, milles tehismaailm hätta jääb, nagu koostöö, suhtlemine, kohanemisvõime, loovus ja enesejuhtimine.

Uuesti õppima asumine on väga isiklik küsimus neile, kelle haridustee jäi kunagi pooleli või kulges teisiti, kui plaanitud. Kas pärast pausi, laste kasvatamist, tööle asumist või erialavahetust on veel mõtet uuesti õppima minna?

Ljudmila ja Inna lood näitavad, et on küll. Mõlema teekond on erinev, kuid need ilmestavad hästi, et mõnikord annab just elukogemus hilisemale õppimisele tugevama põhjuse ja selgema sihi.

Varem õppisin, sest peab. Hiljem õppisin, sest on huvitav

Ljudmila Piheli koolitee katkes 10. klassi lõpus. Õppimine ei pakkunud sel hetkel huvi ning pere majanduslik olukord mõjutas otsust tööle minna. Mõni aasta hiljem jõudis ta tagasi koolipinki, seekord täiskasvanute gümnaasiumis. „Sel hetkel tundsin, et aeg oli lihtsalt küps. Varem õppisin, sest peab, hiljem õppisin, sest on huvitav,“ meenutab Ljudmila.

Pärast keskkooli sündis laps ning tööella naastes liikus ta arhivaari ametikohalt ostuspetsialistik ja sealt edasi hangete spetsialistik. Ühel hetkel tekkis soov edasi õppida. Mitte seetõttu, et senine töö oleks ammendunud, vaid seepärast, et ta tahtis oma tööd ja inimesi enda ümber paremini mõista.

FOTO: CANVA

Ljudmila valis Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor personalijuhtimise eriala. „Personalijuhtimise erialal on palju aineid, mis arendavad meeskonnatööd, koostööoskusi, psühholoogia mõistmist, juhtimist ja suhtlemist. Need oskused on vajalikud igapäevases töös ükskõik mis rollis või tasandil,“ rõhutab ta.

Ljudmila sõnul oli täiskasvanuna õppimise juures kõige keerulisem aja planeerimine. Pere, laps ja täiskohaga töö nõudsid distsipliini. Samuti tuli grupitöodes õppida tegema koostööd väga erinevate inimestega. Tagantjärele peab ta seda üheks oluliseks õpikogemuseks.

Pärast lõpetamist tehti Ljudmilale tööpakkumine ilma, et ta oleks ise kandideerinud, ning praegu on ta Ülemiste City talendijuht. „Õpingud töid kaasa otsese karjäärimuutuse ja sissetuleku kasvu, kuid veelgi rohkem väärtustan ma seda tööd, mida teha saan. Mitmed personalijuhid on mulle öelnud, et mul on justkui iga personalijuhi unistuste töö,“ jagab ta.

Ljudmila side kõrgkooliga ei ole katkenud ning lisaks sellele, et ta on Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor kahekordne vilistlane, juhib ta vilistlaskogu, õpetab, juhendab ja retsenseerib lõputöid ning osaleb kaitsmiskomisjonides. „Kõrgharidus on minu elu parim investeering. Võtsin selleks laenu, aga see on ennast juba ammu kordades tagasi teeninud,“ ütleb Ljudmila. „Õppimine täiskasvanuna ei ole lihtsalt lisarida CV-sse. See muudab mõtteviisi, enesekindlust ja seda, kuidas sa oma tööd ja võimalusi näed.“

Ootasin sisemist äratundmist

Inna Nurmiku teekond algas teisiti. Ta omandas kutsekeskhariduse, töötas juba õpingute kõrvalt ning jäi viimasel kursusel lapseootele. Elu liikus loo-

mulikult töö ja pere suunas. Enne Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor jõudmist töötas ta ligi kümme aastat lasteaias söimerühma õpetajana.

See töö andis talle palju: kannatlikkust, empaatiat ja oskust inimesi märgata. Samas tundis ta, et loomingu suund tõmbab teda rohkem. Huvi disaini vastu oli tekkinud juba varem, kui Inna töötas kutsekooli ajal reklaamifirmas ning nägi kõrvalt, kuidas disainerid arvutis kujundusi lõid.

„Sain aru, et tahan ka ise seda osata. Midagi proovisin omal käel õppida, kuid tundsin, et päriselt edasi arenemiseks vajan juhendamist ja süsteemset õpet,“ räägib ta. Otsus õppima minna ei tulnud surve ega kohusetunde pealt. Inna ütleb, et ta ootas ära sisetunde äratundmise. „Ma ei tee suuri otsuseid lihtsalt sellepärast, et peaks. Mingil hetkel peab käima ära see sisemine kõll, et nüüd on õige aeg,“ rõhutab ta.

Kui ta Mainoris disaini erialal alustas, oli ta 26-aastane, kahe lapse ema ning töötas samal ajal lasteaias 0,7 koormusega. Kolmanda kursuse lõpus sai ta praktikale Coop Eesti Keskühistusse, mis kandis tollal nime ETK. Sinna jäi ta ka tööle. Viimasel kursusel õppis ta juba täiskohaga disaineritöö kõrvalt.

„Tagantjärele mõeldes tundub see isegi natuke hulljulge samm, aga kui teha midagi, mis päriselt sütitab, siis tekib ka energia ja tahe hakkama saada,“ ütleb Inna. Täna töötab ta graafilise disainerina Coop Eesti Keskühistus, kus on olnud ligi 12 aastat. Lisaks on ta loonud oma mikroettevõtte, mille kaudu tegeleb erinevate disaini- ja loovprojektidega.

„Kõrgharidus on mõjutanud minu töövõimalusi ja sissetulekut, aga sama oluline on olnud sisemine muutus ja tunne, et julgesin lõpuks valida tee, mis

päriselt tundus minu oma,“ rõhutab Inna.

Täiskasvanud õppija tugevus on kogemuses

Ljudmila ja Inna lood kinnitavad elukestva õppe ja ümberõppe olulisust, mida ka tööturu analüüsid järjepidevalt välja tuuakse. Kui töömaailm muutub, peavad muutuma ka inimeste oskused, teadmised ja karjäärivalikud.

„Täiskasvanuna õppimine on keerulisem kui nooremana: aega on vähem, vastutust ja kohustusi rohkem. Samas on täiskasvanud õppijal sageli tugev eelis: ta teab paremini, miks ta õpib. Tal on töökogemus, pereelu kaudu tugevam vastutustunne, selgem motivatsioon ja praktiline arusaam sellest, kuidas uusi teadmisi kasutada,“ jagas Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor õppeprorektor Ly Hõbe kogemusi õppijatega.

Ljudmila tundis lihtsaimaid töid tehes vajadust uute teadmiste järele, et organisatsioone ja inimesi paremini mõista. Inna lasteaiatöötajana taust andis talle empaatia ja tähelepanelikkuse, mis toetavad loomingulist tööd. Kumbki ei alustanud nullist. Nad ehitasid uue tee varasema kogemuse peale. Just see on ka mitmikkarjääri eelis: üks eluetapp ei pea teist tühistama ning varasem kogemus on järgmise karjäärisammu tugevuseks.

Kunagi ei ole liiga hilja

Kõhklused uuesti õppima asumise ees on arusaadavad. Kas ma saan hakkama? Kas pere ja töö kõrvalt jääb aega? Kas tasuline õpe tasub ära? Kas ma olen liiga vana?

Inna sõnul ei ole vanus määrav. „Kunagi ei ole liiga hilja. Väga paljud arvavad, et õppima peab minema kohe pärast keskkooli või et mingist vanusest alates on juba hilja. Kindlasti ei ole – iga aeg on õige,“ ütleb ta. Ljudmila lisab, et kraad ei näita tööandjale ainult erialateadmisi. See näitab ka püsivust, ajajuhtimist, koostööoskust ja võimet viia lõpule keerulisi ülesandeid. „Kogemus on loomulikult väga oluline. Aga kogemus koos lõpudiplomiga on veelgi tugevam kombinatsioon,“ ütleb ta. Mõlema naise lugu ilmselt, et katkenud haridustee võib olla väärtuslik paus ning teekond jätkub.

RAAMATUSOOVITUSED

Sõmeru raamatukogu lugejad soovivad

Janne Lainjärve öökapi oli mõni aeg tagasi „Kristallmeri“ – romaan aja- kirjanik Mirtelist, kes oma töös kuulab ja mõistab teiste inimeste lugusid, kuid ei leia lähedust oma kunstnikust abikaasaga. Sõbranna kutsel läheb ta nädalasele enesejuhtimise koolitusele, kus mõistab, et ka temas endas on palju läbi elamata hingehaavu.

Romaan on kauni keelekasutusega, kujundirohke ning nauditav lugemine. See on naiselik ja mitmekihiline lugu, mis loob äratundmishetki ja pakub samastumisvõimalust pea igale naisele. Kui otsid raamatut, mis ühendab sügava emotsionaalse eneseavastuse ja haarava loo, siis „Kristallmeri“ võib olla just sinu jaoks. See teos kutsub kaasa mõtlema ja tunnetama, annab võimaluse mõtiskleda elu ja suhete muutumise üle ajas.

Autor Ene-Maris Tali on ajakirjanik, kirjanik ja stsenaarist ning töötanud pikka aega Eesti Televisioonis.

Katrin Moisa soovib Laura Evisalu „Andersi hoidja“

Eesti kirjaniku romaan meie oma Eesti elust. Tänapäeval muljetest üleküllastunud maailmas on kerge sattuda ärevuse ja depressiooni küüsi. Kuidas sellest aga välja tulla? Noorte (ja mitte ainult noorte) hulgas levivad erinevad ained on ahvatlevad, sest annavad ajutise heaolutunde. Kurb on see, et tekib sõltuvus ja sellest omakorda välja tulla veelgi raskem. Ja kuidas see omakorda mõjub lähedastele, kes valutavad südant, nähes teist kannatamas? Kui palju kõrvalseisjad aidata saavad? Tegelikult vajavad ka nemad abi. Raamatus on häid nõuandeid.

Lisanduvad uued toetused kutseõppuritele ja üliõpilastele

Rakvere vald toetab edaspidi lisaks gümnaasiuminoortele ka kutseõppeasutustes ja kõrgkoolides õppivaid noori. Toetust saavad taotleda kõik kuni 26-aastased (kaasa arvatud) Rakvere valla noored, kes õpivad statsionaarses õppes gümnaasiumis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis.

Tudengi- ja kutseõppetoetust on õigus saada juhul, kui õppuri elukoht on rahvastikuregistri andmetel toetuse taotlemisele eelneva kalendriaasta 31. detsembri seisuga Rakvere vald ning elukoht on kogu toetuse taotlemise perioodi vältel katkematult Rakvere vallas.

Gümnaasiumi-, kutseõppe- ja tudengitoetust saab taotleda kaks korda õppeaastas – oktoobris ja jaanuaris. Taotlusi saab esitada alates 1. septembrist Rakvere valla veebilehel iseteeninduskeskkonnas: **iseteenindus.rakverevald.ee**

Tudengitoetuse taotlemisel tuleb lisada tõend kõrgkoolis õppimise ning akadeemilisel puhkusel mitteviibimise kohta.

Toetuste suurused:

- gümnaasiumi-, kutseõppe- ja ettevalmistava õppe toetus on **65 eurot**, taotleda saab kaks korda õppeaastas (1. septembrist kuni 31. oktoobrini ning 1. jaanuarist kuni 31. jaanuarini);
- tudengitoetus on **100 eurot**, taotleda saab samuti kaks korda õppeaastas.

Ettevalmistav õpe käivitub 2026/2027. õppeaastast ning on mõeldud noortele, kes vajavad pärast põhikooli täiendavat tuge sobiva õpitee leidmisel.

Muudatuse eesmärk on aidata noortel katta eelkõige õppimisega seotud transpordikulud, anda kindlustunnet erialaõpinguteks ning hoida noorte sidet koduvallaga.

Jätakuvalt maksab vald perele ka ranitsatoetust **150 eurot**, kui laps astub 1. klassi. Toetuse ülekandmiseks tuleb lapsevanemal täita iseteeninduskeskkonnas avaldus.

Õppetoetuste saamine ei olene perekonna majanduslikust olukorrast ega sellest, millises õppeasutuses õpilane õpib.

Info: Einike Einberg-Virok, sotsiaaltööspsialist, einike.einberg-virok@rakverevald.ee

RAKVERE VALD

**9. SEPTEMBER 2026
KELL 18.00****SÕMERU
KESKUSEHOONE SAALIS**

VALLA ÜLDPLANEERINGUT TUTVUSTAV KOHTUMINE KOGUKONDADEGA

Rakvere valla üldplaneering on uuendamisel ning ootame vallaelanikke igast kandist kaasa mõtlema ja oma arvamust avaldama!

Üldplaneering on valla kõige olulisem ruumilise arengu kokkulepe. See määrab, kuhu tulevikus võib rajada kodud, ettevõtted, teed, puhkealad, kus paikneb rohevõrgustik ning kuidas kasutada valla maad nii, et elukeskkond oleks hästi toimiv ka aastate pärast.

Kohtumisel tutvustame üldplaneeringu lahendust. Arutame, kuidas see vastaks kohalike inimeste vajadustele ja ootustele. Sinu mõtted ja tähelepanekud aitavad teha paremaid otsuseid kogu valla tuleviku jaoks.

Palume enne kohtumist tutvuda üldplaneeringu materjalidega, mis on avaldatud valla veebilehel: rakverevald.ee/planeerimine-ehitus-ja-elukeskkond/planeerimine-ja-maakorraldus/uldplaneering/

**OLED OODATUD
KAASA RÄÄKIMA –
IGA ARVAMUS LOEB!**

Käivitub ülikiire internetivõrgu rajamine enam kui 6400 maapiirkonna aadressini

Justiits- ja Digiministree-riumi (JDM) ning Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) toel ja korraldusel käivituvad peagi tööd ülikiiret interneti võimaldava valguskaablivõrgu rajamiseks hajaasustusega piirkondades.

Uue toetusmeetme esimeses voorus rahastatakse 37 projekti ligi 18,5 miljoni euro ulatuses. Selle abil luuakse valguskaablivõrguga liitumise võimalus 6490 majapidamisele ja ettevõttele 24 omavalitsuses.

Toetust saanud ettevõtete ring on lai, nende hulka kuuluvad Corle OÜ, Rednet OÜ, Enefit OÜ, Andlgo Eesti OÜ, Citynet OÜ, Servsys OÜ ja Eesti Andmesidevõrgu AS.

Rakvere vallas hakkab võrku ehitama Andigo Eesti OÜ.

Mida tasub vallaelanikel teada?

- Kui sinu piirkonnas algavad valguskaablivõrgu ehitustööd, tasub esitada liitumissoov juba ehituse ajal.

- Ehituse käigus esitatud liitumisavalduse korral maksab liitumine ja valguskaabli toomine majja kuni 200 eurot. Hiljem tellides võib liitumine olla oluliselt kallim.

- Valguskaabel rajatakse kinnistu piirini elaniku jaoks tasuta.

- Valmiv võrk võimaldab kuni 1 Gbit/s internetikiirust ning hiljem saab igaüks valida endale sobiva interneti- ja teleteenuse pakkuja.

Esimesed ehitustööd algavad juba selle aasta jooksul ning projektid valmivad kahe aasta jooksul. Järgmine toetusvoor on kavandatud septembrisse.

Kui sinu piirkonnas alustatakse võrguehitust, jälgi sideettevõtte teavitusi ja esita liitumissoov aegsasti, et kasutada soodsamat liitumisvõimalust.

Järgmised voorud ülikiire internetivõrgu rajamiseks ülejäänud omavalitsustes avanevad edaspidi, 2. voor on planeeritud septembrisse.

Lisainfo lõppenud taotlusvooru ja toetuse saajate kohta leiab Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehelt www.rtk.ee/lairiba

Hea uudis Rakvere valla elanikele!

Rakvere vald sai Euroopa Liidu toetuse jäätmete liigiti kogumise taristu arendamiseks.

Projekti raames paigaldatakse 29 uut süvama- huti:

- Sõmeru alevikus** Puiestee tn 1, Puiestee tn 7, Puiestee tn 11 ja Puiestee tn 13 ning Aasa tn 3 piirkondades;

- Uhtna alevikus** Nooruse tn 7, Nooruse tn 9 ja Mõisa tn 2 piirkondades;

- Tõrma külas** Pesa ja Nurmiku eramupiirkondadesse.

Uued mahutid muudavad jäätmete liigiti kogumise mugavamaks, aitavad hoida kogumiskohad puhtamad ning suurendavad võimalusi suunata jäätmeid ringlusse.

Projekti kogumaksumus on 100 105 eurot, millest 80 084 eurot (80%) kaetakse Euroopa Liidu toetusega. Rakvere valla omafinantseering on 20 021 eurot (20%).

Projekt viiakse ellu ajavahemikul **1. juuni 2026 kuni 31. august 2027.**

Koos loome puhtama ja keskkonnasäästlikuma Rakvere valla!

Vallavolikogus otsustati

25. juunil

- Kehtestada Rakvere vallas Ussimäe külas asuva Lehtri kinnistu detailplaneering.

Vallavalitsuses otsustati

1. juulil

- Anda Tõrma Jahiseltsile luba ajutise laskepaiga rajamiseks (1.07.2026–29.05.2027) Lasila külas asuvale Toomarahva kinnistule.
- Seada tähtajatu sundvaldus AS Rakvere Vesi kasuks Rakvere vallas Tõrremäe külas asuvatele järgmistele kinnistutele: Papiaru tänav L1 kinnistule (kasutusõiguse pindala ca 1838 m²), Näituse tänavale (kasutusõiguse pindala ca 60 m²), Nortsu teele (kasutusõiguse pindala ca 31 m²) ja Sillaotsa kinnistule (kasutusõiguse pindala ca 163 m²). Avalikes huvides ehitatakse kõigile kinnistule veevarustuse välisvõrk.
- Võtta laenu ja küsida laenupakkumised summas 2 800 000 eurot Rakvere valla investeeringute finantseerimiseks. Pakkumised küsida järgmistelt pankadelt: Swedbank AS, SEB Pank AS, Luminor Pank AS, Coop Pank AS ja LHV Pank AS. Laenu tähtaeg 10 aastat, laenu kasutatakse osadena ning laenuintress ainult kasutatud osalt. Laenu tagasimakse on võrdse põhiosaga graafiku alusel iga kuu 15. kuupäeval. Laenu tagasimakse alates kasutusele võtmisele ülejäägnest kuust. Pakkumuste esitamise tähtpäev 15.08.2026. Pakkumuse tulemused kinnitab vallavalitsus. Määrata pakkumusmenetluse korraldamise eest vastutavaks isikuks finantsnõunik.
- Anda järgmised ehitusload: veetorustiku ja kanalisatsioonitorustiku rajamiseks Kitseküla põik 3, Kitseküla tänav L1, L8, Linnukaare tn 29, Linnukaare tänav ning Linnukaare tänav J1 Uhtna alevikus; Farmi päikeseelektrijaama laiendamiseks Farmi kinnistul Vaekülas.
- Anda kasutusluba üksikelaamule Ojakalda tee 3 Paatna külas.
- Anda projekteerimistingimused 0,4 kV maakaabli ja liitumiskilbi paigaldamiseks Tähemetsa kinnistu elektriliitumiseks asukohaga Tähemaa tee ja Tähemetsa kinnistud Kloodi külas.
- Kinnitada vallale kuuluva korteriomandi (Tiigi tn 2-3, Lasila küla, registriosi 4717231, katastritunnus 66204:003:0236,

üldpinnaga 37,7m², ülesmöödistamis joonisel tähistatud numbritega 14 ja 15) 17. juunil lõppenud avaliku elektroonilise enampakkumise tulemused. Enampakkumise võitjaks on pakkuja, kes pakkus enampakkumise kõrgeimaks hinnaks 2451 eurot, edaspidi müügisumma. Enampakkumise võitja on kohustatud tasuma müügisumma enne müügilepingu sõlmimist vallavalitsuse arvelduskontole või notari deposiitkontole. Ostja kanda jäävad tehingu sõlmimisega seotud kulud. Vallasekretäril korraldada nimetatud enampakkumise võitjaga korteriomandi võõrandamiseks müügileping ja asjaõigusleping.

- Kinnitada enampakkumise tulemus vastavalt osta.ee väljastatud protokollile 10.06.2026. Volitada haldusspetsialist Janek Seidelbergi pärast inventari maksumuse tasumist üle andma protokollis 10.06.2026 väheväärtuslik inventar parima pakkumise teinud isikutele.

15. juulil

- Anda välja korraldus tähtajatu sundvalduse seadmiseks Elektrilevi OÜ Tõrremäe-Veltsi kergtee kinnistule. Kinnistule soovitakse rajada elektri maakaabelliin.
- Anda kasutusload lirisel 9 garaažile Näpil, Linna kinnistu meediahallile Taaravainu külas ja Piiri tee 5 logistikakeskusele Aluvere külas.
- Anda ehitusload Vahtra allee 2 mänguväljaku ümberehituseks Roodeväljal ja Näpi tee 14a mänguväljaku püstitamiseks Näpil.
- Anda projekteerimistingimused abihoone püstitamiseks Näpi tee 8 Näpil.
- Anda välja korraldus isikliku kasutusõiguse seadmiseks Sõmeru alevikus Pikk 10 asuval kinnisasjal. Kasutusõiguse sisuks on kanalisatsioonitrassi haldamine.
- Võõrandada Lepna alevikus Energia pst 26a asuvad garaažid Lepna kergtee korteriühistule.

Kui sina ja su pere olete viimase kolme aasta jooksul kolinud meie valda elama ning tunnete end juba meie kogukonna osana - lapsed käivad meie koolis, lasteaias, trennis või osalete ise huviringides ja sündmustel, siis andke endast märku!

Soovime Maal Elamise Päeval 19. septembril tervitada ja rõõmustada teid värskelt küpsetatud leivaga – sümboliks, et olete meie koduvalla perega liitunud.

Palun andke endast märku tel. 53364604 või kirjutades meilile siiri.saarmets@rakverevald.ee, et kõiges täpsemalt kokku leppida.

Olete meile väga oodatud!

VII VABA RAHVA TANTS UHTNA KÜLAVALJAKUL

Oma KÕIGE ILUSAMAID tantses esitavad Eesti Vabariigi auks ja uhkuseks ning publiku ja iseenda rõõmuks külalised Tallinnast ning Võru-, Tartu-, Järva- ja Virumaalt.

**19.augustil
kell 18.00**

Siiman ansambel "Münt" püü järgi. Toitlustust pakuvad Rebasemänniku ja Süümekas

Lääne-Virumaa lahtised noorte meistrivõistlused
3x3 korvpallis

09.08 kell 11.00
LEPNA

Vanusegrupid:
U 9
U 11
U 13
U 16
U 19

Registreerimine:
play.fiba3x3.com/event

#virupärane
Rakvere vald

STEBA BUILDING

Discgolfi võistlus lastele ja algajatele

Sõmeru discgolfi park

13.august
kell 18.00

Vanuseklassid:
• kuni 10 aastased
• 16 ja nooremad
• algajad

Lisainfo: Marco Aitman 5147938 marco.aitman@rakverevald.ee FB: Rakvere valla sport

PÖNNIDE 3-VÕISTLUS
SÕMERU-NÄPI RAHVASPODIVÄLJAKUL

06.09 KELL 11

Pönnide alad:
KAUGUSHÜPE
PALLIVISE
JOOKS

Kõikidele pönnidele MEDAL

Vanusegrupid:
KUNI 3 A
4-5 A
6-7 A

VÕISTLUS TOIMUB IGA ILMAGA

LISAINFO: MARCO.AITMAN@RAKVEREVALD.EE

VANEMLUSPROGRAMM
"Imelised aastad"

2-8 aastaste laste vanematele

Kohtumised toimuvad Sõmeru Pääsustina lasteaias, Sõmeru, Aia 1

Alates 28.augustist 2026
16 järelekuulijale korraldada ühe korda nädalas kolmapäeval 17.30-20.00.

Kohtumiste ajal pakume kergeid erinevaid tasuta lapsehooldus võimalusi.

Rakvere valla elanikele tasuta!

Registreerimine kuni kohtade täitumiseni
<https://forms.gle/UAM5M7YrmVxYM9WBA>

Registreeri kohe, kohad täituvad kiiresti.

Koostööd: Kati Kärnik, Heidy Ounapuu

Rohkem infot vanemlusprogrammi kohta:
<https://torkvanem.ee/kohtumised/imelised-aastad/>

Siinust mälestus me hinges elab,
sinu hääli veel kõrvus kõlab.

Mälestame

TAMARA VASSILJEVA 29.01.1939–18.06.2026 Vaeküla
TIIU KRIPPEL 02.07.1945–27.06.2026 Sõmeru
SULA SALUJÄRV 20.01.1937–28.06.2026 Ubja
LAINE IDAVAIN 07.11.1933–29.06.2026 Sõmeru
MARI TRUUPÖLD 27.12.1941–02.07.2026 Tobia
STANISLAVA LIIVAMÄE 11.07.1944–10.07.2026 Kohala

LÄÄNE-VIRUMAA
LASTE JALGRATTASARI

5 ETAPPI

RAKKE 26.08
VINNI-PAJUSTI 02.09
HULJA 09.09
SÕMERU 16.09
RAKVERE 23.09

EELREGISTREERIMISEL 3€
SAMAL PÄEVAL 5€

REGISTREERIMINE:

ROHKEM INFOT: JANETEHUVIRING@GMAIL.COM TEL: 56862115

Rakvere vald Kadrina vald VÄIKE-MAARJA VALD

ARUKATE
AKADEEMIA

ESF PROJEKT VANUSELE 55+ SÕMERU KESKUSEHOONES

KÜLAS KENE VERNIK

JUTTU TULEB HEA UNE SALADUSTEST

14. SEPTEMBER 2026 KELL 13.00

Bussile palume registreeruda
tel.53300288 Reelika,
tel.53364604 Siiri

Partnerid™ #virupärane

TASUTA

SÕMERU SUUSAMÄE JUURES
VÄLIKINO ÕHTU
"FRÄNK"

25. AUGUSTIL 2026 KELL 21.30

SIIM JÕGIOJA
TRUMMI-JA VALGUSSHOW

NOORTEKOHVIK
AVATAKSE KELL 20.30

Publikul kasutada mugavad rannatoolid,
kellel võimalik võtta oma tool ja pleed kaasa.

TUULISE JA VIHMASE ILMA KORRAL TOIMUB SÜNDMUS SÕMERU NOORTEKESKUSES, TIIGI 2

*Aastate pärjas on õisi ja okkaid,
muredest, rõõmudest punutud ta.
Soovime sulle, et eluteed astudes
rõõmud ja õied vaid leiaksid sa!*

*Õnnitleme augustikuu juubilare
ja sünnipäevalisi*

95. sünnipäeval
HELVI METSPALU Sõmeru

94. sünnipäeval
SILVIA KELK Näpi

93. sünnipäeval
UNO INNO Karitsa

90. sünnipäeval
LUULE SUURKAEV Levala

89. sünnipäeval
ARNO KRUUSER Sõmeru

88. sünnipäeval
ILME TALU Päide

86. sünnipäeval
REIN PLÖKS Näpi
LILIJA KUIVARI Taaravainu

85. sünnipäeval
MALLE KUKKEUS Rahkla
KALEV LEIPALU Veltsi
HELJE VASEMÄGI Paatna
LJUBOV MIHHAILOVA Näpi
GALINA SATS Veltsi

84. sünnipäeval
PILVE BAUM Aresi
KÜLLI-ERIKA PROOSA Sõmeru

83. sünnipäeval
HANS KUUSKLER Levala

81. sünnipäeval
AINO RÄÄK Lepna

80. sünnipäeval
TIIU SATS Uhtna
ÕIE PIIBEMAA Sõmeru
JAKOB TOOMPEA Näpi
SALME ORGULAS Andja

75. sünnipäeval
JAAK LOHU Näpi
HELJO RÄHMONEN Vaeküla
LILIJA ADAMA Sõmeru
TIIU BERZINŠ Lepna
VELLO VILJUS Levala

70. sünnipäeval
RIINA KIRSS Levala
ANDRUS TALISTU Ubja
NIINA KANGUR Levala
ALEKSANDRA KRÖNINA Roodevälja

ÕNNITLEME
uusi vallakodanikke!

MARSEL TAARAVAINU KÜLA
ELSA ARKNA KÜLA
MILA ARABELLA UBJA KÜLA
VANESSA KOHALA KÜLA